

Kalkınma istikrazı hakkında kanun tasarısı ve Ekonomi, Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları (1/586)

T. B. M. M.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

..... Müdürlüğü

Sayı: 71/556,6 - 1186

7 . V . 1946

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Kalkınma istikrazı hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar kurulunca 4/V/1946 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan
Ş. Saracoğlu

Gerekçe

Yurdumuzda gelişme şartları mevcut endüstri şubelerinin takviye ve tevsi ve yeraltı servetlerimizin rasyonel istihsal usullerile veriminin artırılması için hazırlanan plânların tahakkukuna mallî tasarrufun da yardımını temin için ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Tesbit edilen mezuniyet haddi 150 milyon liradır. Bu miktar, muhtelif ekonomi şubelerinin finansman ihtiyaçlarına ve ayrıca derpiş edilen kredi imkânlarının sureti teminine göre muhtelif tertiplerde ihraç edilecektir.

Tahvillerin faiz, ihraç fiatı gibi istikrazın akdi sırasında mevcut duruma bağlı ve binnetice değışebilir mahiyette olan emisyon şartları vaziyete göre Hazînece tesbit edilmek üzere bu tasarıda tasrih edilmemiştir.

Tahviller yapılacak finansmanın mahiyeti icabı uzun vadeli olmakla beraber, bu kabil plâsmanların faiz nispetinde umulan tenezzüllerden istifade suretile yıllık mürettebattan tasarruf temin edebilmek üzere erken tediye ve konsversiyon hakkımız mahfuz tutulmuştur.

Teminat olarak kabul ve vergi muafiyetinden faydellenme bundan evvel çıkarılan devlet istikrazlarında olduğu gibidir.

Ekonomi Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ekonomi Komisyonu

Esas No. 1/586

Karar No. 17

29 . V . 1946

Yüksek Başkanlığa

Kalkınma istikrarı hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar kurulunca 4 . V . 1946 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan ve 8 . V . 1946 tarihinde Komisyonumuza havale buyurulan kanun tasarısı ile gerekçesi Maliye Bakanı hazır olduğu halde incelendi. Maliye Bakanının tamamlanmış açıklamalarından anlaşıldığına göre 150 milyon lira için istihsal edilecek mezuniyetten 1946 senesi içinde kullanılacak olan miktar, bu sene bütçesinde zikredilmiş bulunan 50 milyon liralık limit dâhilinde kalacaktır. Diğer yıllarda kullanılacak olan istikraz salâhiyeti her yıl bütçesinin gelir ve giderleri arasındaki açık miktarına göre taayyün edecektir. Şu hale uzayan gelecek yıllarda gelir genişlemeleri olursa bayındırlık işlerinin lüzumlu kıldığı giderleri istikraz yoluyla karşılamak zarureti hafiflemiş olacaktır. Gerçekten Komisyonumuzun görüşü de odur ki; bayındırlık işlerinin yapılmasında istikrazdan ziyade bütçe genişlemesine güvenmek esas olmalıdır. Fakat yurтта gelişme imkânları mevcut olan sınaî teşebbüslerin genişlemesine, yerüstü ve yeraltı istihsal kabiliyetimizin yükseltilmesine yarıyacak bütün teşebbüslerin alınmasını yalnız bütçe genişlemesine bağlı tutmanın da, milletimizi muhtaç olduğu ilerleme hamlelerinden mahrum kalabileceği mülâhazasına aynı önemle yer vermek zarureti vardır. Böyle olunca külfetli olduğu muhakkak bulunan istikraz yoluna gidilmesi, nimeti galip, tereddüde, hele tevakkufa mutlaka tercihi lâzım bir harekettir. Şu kadar ki; geniş verimleri uzun yıllara bağlı faydaları çok yıllara sâri teşebbüslerin yükünü; ferahlık ve menfaat dağılışıyla mütenasip hale getirmek üzere iç istikrazların yaratabildiği kudrete dış kredi imkânlarını katmanın da önemini takdir eden bir anlayışın aydınlatıldığı yolda alınacak mesafe, hedefimize erişme

müddetini kısaltmağa yarıyacak bir başarı unsuru olmak üzere daima gözönünde tutulmak değerini muhafaza etmelidir. Gerekçe de yazılı olandan ve Maliye Bakanımızın komisyonumuzdaki açıklamalarından bu cihetin derpiş edilmekte olduğu kanaatini edinen komisyonumuz tasarıyla istenen yetkinin verilmesini esas itibarıyla kabul etmiştir. Maddelerin konuşulmasına geçilmiştir.

Madde 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu madde ile faiz nispeti belirtilmeden yetki verilmesi istenilmektedir. Gerçekten istikrazların; sermaye hareketlerine, plâsman imkânlarına iş hayatının iktisadi icaplarına ve Devletin göze alılabileceği faiz yüküne göre ayarlanması mülâhazasıyla istenilen yetkinin verilmesinden ameli faydalar düşünülebilir. Ancak bu takdirde Hazinece kabul edilecek mükellefiyetin yekünü belirsiz kalmaktadır. Asıl borç miktarı mahdut olmakla beraber faiz yükünün inzimamıyla hâsıl olacak borç haddinin bilinmemesi ve bilinmeden yetki verilmesi Anayasa ruhuna da uygun düşmeyeceği mülâhazası Komisyonumuzca üzerinde hassasiyetle durulmağa lâyık görülmüştür. Bu sebeple faiz nispetinin en çok yüzde yedi olmak üzere belirtilmesi zaruri görülmüştür. Maddenin yazılışı bu ciheti sağlayacak şekilde değiştirilmiştir.

Madde 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince ait aldığı Komisyona sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Ekonomi Ko. Başkanı	Sözcü	
Giresun	Çankırı	Ankara
<i>I. Sabuncu</i>	<i>A. İnan</i>	<i>M. Eriş</i>
Ankara	Aydın	Elâziğ
<i>H. O. Beketa</i>	<i>Dr. M. Germen</i>	<i>H. Kişioğlu</i>
İmzada bulunamadı,		

Gaziantep
B. Kaleli

İstanbul
F. Hamal
İmzada bulun-
mamadır.

İzmir
B. Arman
İmzada bulun-
mamadır.

İzmir
S. Epikmen

Konya
A. H. Dikmen
Malatya
K. Evliyaoğlu

Zonguldak
Ş. Tansan

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No. 1/586

Karar No. 34

31 . V . 1946

Yüksek Başkanlığa

Kalkınma istikrazı hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 7 . V . 1946 tarihli ve 71/556 sayılı tezkereleriyle Yüksek Meclise sunulan ve Komisyonumuza havale buyurulan kanun tasarısı ile Ekonomi Komisyonu raporu Maliye Bakanlığının temsileisi hazır olduğu halde incelendi.

Yurdumuzda gelişme şartları mevcut endüstri subelerinin kuvvetlendirilmesi ve gelişmesi için hazırlanan pilânların gerçekleştirilmesine milli tasarrufun da yardımını sağlamak amacıyla hazırlanmış kanun tasarısı Komisyonumuza da uygun görülmüş ve her tertipte tesbit edilecek faiz nispetinin en çok % 7 olmak üzere belirtilmesi yolunda Ekonomi Komisyonunca ileri sürülen sebepler yerinde görülerek tasarı adı ge-

çen komisyonun değiştirdiği şekilde aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Ko. Başkanı Y.

Sözcü

İzmir

İzmir

Ş. Adalan

Ş. Adalan

Kâtip

Ankara

Afyon K.

Afyon K.

M. Aksoley

İ. H. Baltacıoğlu

S. Yurlkoru

Antalya

Bursa

İzmir

Dr. G. Kahraman

Dr. R. Güran

Kastamonu

Malatya

Siird

H. Çelen

M. N. Zabcı

S. Tuncay

Tokad

C. Kovalı

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/586

Karar No. 116

6 . VI . 1946

Yüksek Başkanlığa

Kalkınma istikrazı hakkında Maliye Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 7 . V . 1946 tarihli ve 6/1186 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Ekonomi ve Maliye Komisyonları raporlarıyla birlikte Komisyonumuza verilmekle Maliye Bakanlığı adına Hazine Genel Müdürü hazır olduğu halde incelenip görüşüldü.

Türlü bayındırlık ve ekonomi alanlarında ya-

pılması düşünülen kalkınmalara bütçelerle tahsis edilen ve ilgili daireler bütçelerinin sermaye kredi ve tesislere mahsus altın kısmını teşkil eden teretiplere konan ödeneklerin karşılanması maksadiyle, en son limiti 150 milyonu olan bir istikraz salâhiyetini sağlamak üzere hazırlanmış anlaşılan bu tasarı komisyonumuza da uygun görülmüştür.

İstenilen bu salâhiyet de bu yıl Bütçe kanu-

nunun üçüncü maddesindeki yetkiye göre 50 milyonun kullanılacağı ve geri kalan yüz milyon için ayrıca lüzum hasıl oldukça Meclisten yetki isteneceği ifade edildiği gibi bundan böyle de istikraz yoluna gidilmemek hususunda azamî gayret sarfedileceği Hükümet temsilcisi tarafından ifade edilmiştir.

Tasarımın ikinci maddesinde Ekonomi Komisyonunca belirtilen faiz haddi Komisyonumuzca azamî had olarak uygun görülmüş ve şartlar müsait olduğu takdirde bu haddin altına da inilebileceği Hükümet temsilcisi tarafından ifade edilmekle bu had içinde ikramiyeli tahvillerin faiz ile birlikte ikramiyesini de kapsadığını belirtecek şekilde madde yeniden yazılmıştır.

Diğer maddeleri Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilen tasarı Kamutayım onayına arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Tokad	Rize	İstanbul
<i>H. N. Keşmir</i>	<i>T. B. Balta</i>	<i>F. Öymen</i>
Burdur	Çanakkale	Eskişehir
<i>Ş. Engineri</i>	<i>S. T. Arsal</i>	<i>Yavuz Abadan</i>
Giresun	Giresun	Kayseri
<i>M. Akkaya</i>	<i>Ayet Sayar</i>	<i>F. Baysal</i>
Kütahya	Manisa	Mardin
<i>H. Pekcan</i>	<i>F. Kurdoğlu</i>	<i>B. Erten</i>
Samsun	Trabzon	Urfa
<i>M. A. Yörüker</i>	<i>M. S. Anamur</i>	<i>Esat Tekeli</i>
	Yozgad	
	<i>A. Sungur</i>	

HÜKÜMETİN TEKİLFİ

Kalkınma istikrazı hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Hasılatı iktisadi kalkınma giderlerine karşılık tutulmak üzere 150 milyon liraya kadar uzun vâdeli iç ictikraz akdine Maliye Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Bu kanun gereğince yapılacak istikraz için mütaaddit tertiplerde hâmiline yazılı tahvil ihraç olunur. Her tertipte faiz nispeti veya bu nispetle birlikte ikramiye miktarı, itfa süresi, ihraç fiyatı ve diğer şartları Maliye Bakanlığınca tesbit edilir.

MADDE 3. — Tahvillerin itfası borsada başabaştan aşağı fiyatlar ile satıldıkları sürece buradan satınalma yoluyla, başabaşı bulmuş veya aşmış buldukları takdirde kura çekmek suretiyle yapılır.

İkramiyeli tahvillerin itfası kura yoluyla iera edilir.

MADDE 4. — Her tertibe ait tahviller ihraç tarihlerinden on yıl geçmedikçe erken ödemeye veya konversiyona tâbi tutulamazlar. Bu tarihten sonra Hükümet keyfiyeti üç ay evvel ilân etmek suretiyle herhangi bir faiz vâdesinde hâmillere tedavülde kalmış olan tahvillerin tamamı veya bir kısmı için başabaş erken ödeme veyahut konversiyon teklif edebilir.

MADDE 5. — Tahvillerin faiz, bedel ve ikramiyeleri, geçici ve kesin tahviller ve bunların kuponları ile ödemelerine ait evrak ve senetler, ilân ve istikraza ilişkin diğer işlemler istikrazın tamamen itfasına kadar her türlü vergi ve resimden muaftr.

MADDE 6. — Bu kanun gereğince çıkarılacak olan tahviller genel ve katma bütçe ile idare olunan daire ve kurumlarca il özel idareleri ve belediyelerce yapılacak artırma, eksiltme ve sözleşmelerde teminat olarak itibari kıymetleri üzerinden başabaş kabul olunur.

Teminatın irat kaydına karar verildiği takdirde karar tarihinden evvel bu tahvillere isabet eden ikramiyeler ve vadesi gelmiş faiz kupon bedelleri tahvil sahiplerine ve ancak ikramiye meyanında tahvilin itfa bedeli varsa yalnız o miktar tahvili teminat olarak alan da-

EKONOMİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kalkınma istikrazı hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin 1 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun gereğince yapılacak istikraz için mütaaddit tertiplerde hamiline yazılı tahvil ihraç olunur. Her tertipte faiz nispeti, ikramiye miktarı ençok % 7 olabilir. Itfa süresi, ihraç fiyatı ve diğer şartları Maliye Bakanlığınca tesbit edilir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 6 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kalkınma istikrazı hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Hasılatı ekonomi kalkınması giderlerine karşılık tutulmak üzere 150 milyon liraya kadar uzun vâdeli iç istikraz akdine Maliye Bakanı yetkilidir.

MADDE 2. — Bu kanun gereğince yapılacak istikraz için müteaddit tertiplerde hâmiline yazılı tahvil ihraç olunur. Her tertipteki tahvillerin senelik faiz veya faizle ikramiye tutarı, itibari kıymetinin en çok % 7 si olabilir. ikramiye miktarı, itfa süresi, ihraç fiyatı ve diğer şartlar Maliye Bakanlığınca belirtilir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 4 ncü maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Hükümetin 6 ncı maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

Hü.

ire ve kurumlara ait olur. Bu tahviller Hazinece satılmış ve satılacak olan millî emlak bedellerinin ödenmesinde dahi başabaş kabul olunur.

MADDE 7. — Bu istikraza ait faiz kupon bedelleri ve ikramiyeler, tediyesi iktiza ettiği tarihten beş yıl ve tahvil bedelleri tediyesi lâzımgeldiği tarihten on yıl sonra Hazine lehine zamanaşımına uğrar.

MADDE 8. — Bu kanun gereğince yapılacak istikrazın her tertibinde ihraç giderleri Devlet borçları bütçesinde açılacak ayrı bir bölüme ödenek kaydiyle ödenir.

Maliye Bakanlığı her tertipte ihraç giderleri için otuz bin liraya kadar geçici harcama ya yetkilidir.

MADDE 9. — Bu kanunun akdine izin verdiği istikrazın her tertibine ait yıllık faiz, ikramiye, itfa, komisyon ve giderleri karşılıyabilecek ödenek her yıl Devlet borçları bütçesinde açılacak ayrı bir bölüme konulur.

MADDE 10. — Bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11. — Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe Maliye Bakanı memurdur.

Başbakan	Adalet Bakanı
<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>M. Ökmen</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>A. R. Artunkal</i>	<i>Hilmi Uran</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>H. Saka</i>	<i>N. E. Sumer</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>Yücel</i>	
	Sağlık ve Sosyal
Ekonomi Bakanı	Yardım Bakanı
<i>Fuad Sirmen</i>	<i>Dr. S. Konuk</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>T. Coşkan</i>	<i>Ş. R. Hatipoğlu</i>
Ulaştırma Bakanı	Ticaret Bakanı
<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>R. Karadeniz</i>
Çalışma Bakanı	
<i>Dr. S. Irmak</i>	

Eko. K.

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Hükümetin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Hükümetin 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Hükümetin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Hükümetin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. K.

MADDE 7. — Hükümetin 7 nci maddesi
ayniyle kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Hükümetin 8 nci maddesi
ayniyle kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Hükümetin 9 ncu maddesi
ayniyle kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Hükümetin 10 ncu maddesi
ayniyle kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Bu kanunu Maliye Bakanı
yürütür.